

Skvěle učil!

A taky vyhodil do vzduchu německý muniční vlak...

https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/pribehy/skvele-ucil-taky-vyhodil-do-vzduchu-nemecky-municni-vlak?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.box&dop_req_id=4Xs7brifuzU-202201240853&dop_id=14963444

Článek v plné verzi včetně rozhovoru se synem pana učitele Antonína Mikana naleznete na tomto odkazu.

Měla jsem to veliké štěstí, že jsem k panu učiteli Mikanovi chodila od 4. třídy základní školy na nepovinné hodiny německého jazyka, v osmé třídě mě pak připravoval na přijímací zkoušky na gymnázium. Na záludnostech matematiky dokázal postavit spoustu vtipných pouček, ale co si dodnes pamatuji, jsou jeho mnemotechnické poučky ke slovíčkům z němčiny. Jeho: „Dort je tam, protože kdyby byl tady, tak bychom ho snědli“ nebo jeho poučky k dodržování osobní hygieny: „, Pakobyľko vyzáblá, necucej tu tužku! Víš kolika bacilům jsi právě překousla nožičku?“ mě provází mým kantorským životem dodnes...

Jsem moc ráda, že mi upozornění na článek na stránkách Paměť národa poslal druhý syn pana učitele Antonín Mikan junior. Snad pamětníky článek potěší a stejně jako já se přenesete do doby, kdy vás pan učitel Mikan učil.

Mgr. Lenka Budínská, ředitelka školy

Zničená trať po výbuchu nálože pod muničním vlakem u zastávky Brčekoly 18. dubna 1945.

zdroj: www.fronta.cz

V noci 18. dubna roku 1945 otrásl krajem východně od Chrudimi mohutný výbuch. V zemi po něm zůstal kráter 60 metrů dlouhý a 20 metrů široký. Kusy vagónů skončily na poli, v okolí byla najednou vidět světla, protože exploze rozbila okna, a tím poškodila zatemnění.

Jednalo se o plánovanou akci východočeských odbojářů pod vedením učitele Antonína Mikana. „Je pravda, že velení partyzánského oddílu předpokládalo, že to nepřežijí. Byli dost překvapení, když jim přišli hlásit výsledek akce...“ Tak vzpomíná Vladimír Mikan (*1948) na vyprávění otce o tom, jak pod jeho velením poblíž osady Brčekoly vyhodili do vzduchu německý muniční vlak.

ZRUŠIL SEŠLOST HENLEINOVců, PAK SE MUSEL ZABARIKÁDOVAT NA POŠTĚ

Antonín Mikan se narodil 13. června 1914 ve Slatiňanech do chudých poměrů. Pocházel z dvanácti dětí, a když ho přijali na učitelský ústav v Chrudimi, musel jeho tatínek prodat snubní prsten, aby ho rodiče mohli podpořit. Studium mu ale šlo a mohl si přivydělávat kondicemi. Po absolvování v roce 1933 získal místo v Sudetech. Učil na českých menšinových školách v několika vesnicích na Litoměřicku. S tamními Němci hrál fotbal a společně chodili na zábavy. S nástupem Adolfa Hitlera k moci se ale atmosféra změnila. Antonín nosil jako záložní důstojník uniformu, a jednou se mu povedlo rozpustit shromáždění henleinců, které přinutil sundat vlajky s hákovým křížem. Ti si na něho ale později počíhali u školy. Podařilo se mu opustit školní budovu, zabarikádovat se na poště a počkat tam na pomoc četníků z Velemína.

Vzpomínky Vladimíra Mikana zaznamenali spolupracovníci pobočky Paměť národa Východní Čechy. **Tento článek vznikl díky podpoře Pardubického kraje. Děkujeme!**

Při mobilizaci v roce 1938 měl za úkol odvést koně pro minometné vozíky. Během povinné vojenské služby totiž prodělal zvláštní výcvik s pěchotními kanóny a minomety. Když přijel na náměstí v severočeské Míloni, německý veterinář se tam dohadoval s německými sedláky a sabotoval odevzdání koní. „Otec zavelel vojákům

uzavřít náměstí, nasadit bajonety a najednou se situace změnila, takže svých sto třicet koní pro armádu odvedl,“ popisoval syn Vladimír Mikan. O to horší byl pak pocit ponížení, když později koně musel vracet do Terezína.

Vladimír Mikan uprostřed, otec Antonín Mikan vpravo. Zdroj: archiv pamětníka

Po demobilizaci se Antonín Mikan vrátil do Rosic na Chrudimsko a začal vyučovat na chlapecké měšťanské škole v blízké Chrastí. Učil český a německý jazyk a tělesnou výchovu a veškerý volný čas věnoval tělovýchově mládeže. Byl členem Sokola a po jeho zrušení se zasadil o založení Hokejového klubu Rosice, kde se sokolové dál scházeli. Soustřeďoval schopné mladíky, kteří by byli v případě potřeby ochotni účastnit se odbojových akcí. Od roku 1944 byl nuceně nasazen ve Fantových závodech v Pardubicích, kde získal kontakty na další odbojáře. Podařilo se mu navázat spojení s partyzány Partyzánského klubu Ludvíka Svobody. V dubnu 1945 ho jmenovali velitelem I. čety v rámci IV. roty. Dostali za úkol provádět útoky na železnici a přerušovat telefonní kabely.

VÝBUCH

Nejvýznamnější akcí se stala v úvodu již zmiňovaná exploze u Brčekol na lokální (dnes již zrušené) trati mezi Chrastí a Hrochovým Týncem. Stál tam dlouhý nákladní vlak, jehož součástí byly hlavně cisternové vozy. Později na trať přibýlo šest krytých zaplombovaných vagónů, které obsahovaly pancéřové pěsti a bedny se střelným prachem. Právě na tyto vozy se odbojová skupina s Antonínem Mikanem zaměřila a 18. dubna 1945 je za pomoci miny se zápalnicí vyhodila do povětří. Pamětník Ladislav Bartůněk, který tehdy bydlel v Rosicích, vzpomínal: „Pamatuji si ten moment, protože nám i lidem v okolí to rozbilo okna.“

Výbuch byl opravdu obrovský, rozbil okna domů a zničil jejich střechy v okruhu deseti kilometrů...

Zbytky vagónů se rozlétly po okolí do vzdálenosti jeden a půl kilometru. Všichni účastníci této odbojové akce přežili. Vladimír Mikan si vybavil: „Po akci se tam mohla dostat na krátkou dobu veřejnost, tam byl otec vyfocen, jak stojí u zničených cisteren a vagónů.“ Další pamětník Jaromír Vyskočil si jako kluk také nenechal neobvyklou podívanou ujít. Tatínek ho posadil na sedátko na kolo a jeli se na následky výbuchu podívat: „Ještě dnes mám v očích tu jámu.“

S OKUPACÍ SE ODBOJÁŘ NESMÍŘIL, SYN CHTĚL EMIGROVAT

Antonín Mikan za svou odbojovou činnost po válce získal Československý válečný kříž 1939 a tak jako mnozí jiní v době poválečných nadějí vstoupil do komunistické strany. Přestože mu nabízeli vysokou pozici v armádě, rozhodl se dál věnovat profesi učitele a organizaci sportovních aktivit pro děti a mládež. Se svými žáky se věnoval atletice, volejbalu, házené, hokeji nebo plavání. Začal v Chraští svépomocí budovat rozsáhlý stadion, jehož součástí byl i bazén. Jeho syn Vladimír vzpomínal, že tatínka v té době doma moc neviděli: „Seděli jsme doma v sobotu nebo v neděli a najednou jsme viděli, že jede vagón se škvárou, otec okamžitě startoval zařídit vyložení a použití na stadionu.“ Jednou syna Vladimíra dokonce zapomněl na ministerstvu, kde měl jednání.

Antonín Mikan během stavby sportovního stadionu v Chraští. Zdroj: archiv pamětníka

Antonín Mikan založil také turistický oddíl a závody v orientačním běhu, kterých se účastnila celá rodina. Pořádal školení pro turisty a organizoval cyklovýlety. V letech 1956-1970 vybudoval a vedl turistickou základnu Skaličná v Nízkých Tatrách. Ve škole zastával pozici zástupce ředitele. To se ovšem změnilo po přelomovém roce 1968, tehdy vyjádřil nesouhlas s okupací vojsk Varšavské smlouvy a vystoupil z KSČ. Z funkce zástupce ho ihned sesadili a v roce 1974 byl proti své vůli penzionován.

Na Vladimíra Mikana měl jeho tatínek velký vliv, obdivoval ho jako statečného a vzdělaného člověka. Sám těžce nesl invazi roku 1968 a coby dvacetiletý mladík se v atmosféře okupované země pokusil utéct přes hranice na západ. Naivní pokus skončil dopadením příslušníky Pohraniční stráže. Následnému trestnímu stíhání unikl díky amnestii prezidenta Ludvíka Svobody. V roce 1989 pak Vladimír Mikan stál u zrodu Občanského fóra v Jičíně a v prvních svobodných volbách v roce 1990 byl zvolen poslancem Federálního shromáždění.